

Сборник съдебна практика

Дело T-541/08

Sasol

и

АР.
срещу
Европейска комисия

„Конкуренция — Картели — Пазар на парафинови восъци — Пазар на суров парафин — Решение, с което се установява нарушение на член 81 ЕО — Определяне на цените и разпределяне на пазарите — Отговорност на дружество майка за нарушенията на правилата за конкуренция, извършени от негови дъщерни дружества и от съвместно предприятие, в което има дялово участие — Решаващо влияние, упражнявано от дружество майка — Презумпция в случай на притежаване на 100 % от капитала — Правоприемство между предприятия — Пропорционалност — Равно третиране — Насоки относно метода за определяне на размера на глобите от 2006 г. — Отегчаващи обстоятелства — Роля на водач — Определяне на максимален размер на глобата — Пълен съдебен контрол“

Резюме — Решение на Общия съд (трети състав) от 11 юли 2014 г.

1. *Конкуренция — Правила на Съюза — Нарушения — Възлагане на отговорност — Дружество майка и дъщерни дружества — Стопанска единица — Критерии за преценка — Презумпция за решаващо влияние, упражнявано от дружеството майка върху дъщерните дружества, в които то притежава 100 % участие — Оборима презумпция — Доказателствени задължения на дружеството, което иска да обори тази презумпция — Недостатъчно доказателства за оборването на презумпцията — Нарушение на презумпцията за невинност — Липса — Нарушение на принципа на лична отговорност — Липса*

(член 81 ЕО; член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 на Съвета)

2. *Конкуренция — Правила на Съюза — Нарушения — Възлагане на отговорност — Дружество майка и дъщерни дружества — Стопанска единица — Критерии за преценка — Приложимост при възлагане на дружествата майки на отговорността за нарушението, извършено от съвместното им предприятие*

(член 81 ЕО; член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 на Съвета)

3. *Конкуренция — Правила на Съюза — Нарушения — Възлагане на отговорност — Дружество майка и дъщерни дружества — Стопанска единица — Критерии за преценка — Възлагане на отговорност за антиконкурентното поведение на съвместно*

предприятие само на едно от дружествата му майки — Условия — Решаващо влияние, упражнявано едностранно от това дружество майка — Тежест на доказване върху Комисията

(член 81 ЕО; Регламент № 139/2004 на Съвета)

4. *Конкуренция — Правила на Съюза — Нарушения — Възлагане на отговорност — Дружество майка и дъщерни дружества — Стопанска единица — Солидарна отговорност на настоящите дружества майки на дружеството, участвало пряко в нарушението — Освобождаване от отговорност на предишните дружества майки на това дружество — Неравно третиране*

(член 81 ЕО; членове 20 и 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз; член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 на Съвета)

5. *Конкуренция — Глоби — Размер — Определяне — Право на преценка, предоставено на Комисията с член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 — Нарушение на принципа на законоустановеност на наказанията — Липса — Предвидимост на измененията, извършени с новите насоки — Нарушение на принципа на недопускане на прилагане с обратна сила — Липса*

(член 49, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз; член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 на Съвета; известия 98/С 9/03 и 2006/С 210/02 на Комисията)

6. *Конкуренция — Административно производство — Решение на Комисията за установяване на нарушение — Доказване — Доказателство, дадено посредством определен брой различни проявления на нарушението — Допустимост — Позоваване на съвкупност от улики — Необходима доказателствена сила, когато става дума за отделни улики — Писмени доказателства — Критерии — Достоверност на представените доказателства — Доказателствени задължения на предприятията, оспорващи наличието на нарушение*

(член 81, параграф 1 ЕО)

7. *Конкуренция — Глоби — Размер — Определяне — Критерии — Тежест на нарушението — Определяне на глобата съразмерно с елементите за преценка на тежестта на нарушението*

(член 81, параграф 1 ЕО; член 23, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1/2003 на Съвета; Известие 2006/С 210/02 на Комисията)

8. *Конкуренция — Глоби — Размер — Определяне — Критерии — Тежест на нарушението — Отегчавачи обстоятелства — Водеща роля в нарушението — Понятие — Критерии за преценка*

(член 23, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1/2003 на Съвета; точка 28 от Известие 2006/С 210/02 на Комисията)

9. *Конкуренция — Глоби — Размер — Определяне — Право на преценка на Комисията — Съдебен контрол — Правомощие на съда на Съюза за пълен съдебен контрол — Обхват — Определяне на максимален размер на глобата*

(член 261 ДФЕС; член 31 от Регламент № 1/2003 на Съвета)

1. Вж. текста на решението.

(вж. точки 29—32, 36, 134—141, 145—150, 153, 154 и 163)

2. В областта на конкуренцията отговорността за поведението на дъщерно дружество може да бъде вменена на дружеството майка поради принадлежността им към едно и също предприятие, ако дъщерното дружество не определя самостоятелно своето пазарно поведение, тъй като в това отношение е под решаващото влияние на дружеството майка.

Пазарното поведение на дъщерно дружество е под решаващото влияние на дружеството майка по-специално когато дъщерното дружество изпълнява главно указанията, дадени му от дружеството майка.

По принцип пазарното поведение на дъщерното дружество е под решаващото влияние на дружеството майка и в случай че последното има само правомощия за определяне или одобряване на някои стратегически търговски решения, евентуално чрез представителите си в органите на дъщерното дружество, докато правомощията за определянето на търговската политика *stricto sensu* на дъщерното дружество са предоставени на отговарящите за неговото оперативно управление ръководители, определени от дружеството майка, което представляват и чиито търговски интереси защитават.

Тези принципи намират приложение и при вменяването на отговорността на едно или няколко дружества майки за извършването на нарушение от съвместното им предприятие.

(вж. точки 33—35 и 37)

3. В областта на конкуренцията, в приложение на член 81 ЕО Комисията не може да вмени отговорността за антиконкурентното поведение на дадено съвместно предприятие само на едното от неговите две дружества майки, притежаващо две трети от капитала му, като се основава единствено на възможността за упражняване на решаващо влияние от страна на посоченото дружество майка по смисъла на Регламент № 139/2004 относно контрола върху концентрациите във връзка с установяването на наличие на контрол, без да провери дали такова влияние действително е било упражнено. Напротив, по принцип тя трябва да докаже подобно решаващо влияние въз основа на множество фактически обстоятелства. Такива обстоятелства са заемането на няколко длъжности от едни и същи физически лица в ръководството на дружеството майка и в ръководството на нейното дъщерно дружество или съвместно предприятие или фактът, че посочените дружества са били длъжни да следват дадените от тяхното общо ръководство задължителни указания, без да могат да възприемат независимо поведение на пазара.

Освен това действителното упражняване на решаващо влияние върху търговското поведение на съвместното предприятие от страна на едно или няколко дружества майки може да се докаже и чрез анализ на реда и условията за вземане на решения в това предприятие. Макар правомощията или възможността за определяне на търговските решения на съвместното предприятие сами по себе си да се отнасят единствено до способността за упражняване на решаващо влияние върху неговото търговско поведение и съответно до понятието „контрол“ по смисъла на Регламент № 139/2004, Комисията и съдилищата на Съюза могат да презюмират, че законодателните разпоредби и клаузите от споразуменията относно функционирането на посоченото предприятие, по-специално тези от договора за създаване на съвместното предприятие и от споразумението между акционерите относно гласуването, са били приложени и спазени. При това положение анализът на действителното упражняване на решаващо влияние върху търговското поведение на съвместното предприятие може да се изрази в извършването на абстрактен анализ на документите, подписани преди започването на неговото функциониране.

Като се има предвид обаче, че анализът на действителното упражняване на решаващо влияние се отнася за миналото и съответно може да се основе на конкретни обстоятелства, както Комисията, така и заинтересованите страни могат да представят доказателства за това, че търговските решения на съвместното предприятие са били определяни по ред и условия, които са различни от произтичащите такива единствено от абстрактния анализ на споразуменията относно функционирането на съвместното предприятие.

Също така, когато анализира действителното упражняване на решаващо влияние от страна на дружество майка върху търговското поведение на съвместно предприятие Комисията трябва безпристрастно да разгледа всички представени ѝ от заинтересованите страни релевантни правни и фактически обстоятелства. За разлика от хипотезата, в която едно-единствено дружество майка притежава целия капитал на дъщерното дружество, при наличие на съвместно предприятие релевантен е въпросът дали дружеството майка е упражнило действително влияние върху оперативното ръководство на това предприятие. Всъщност в този случай има няколко акционери и решенията на органите на съвместното предприятие се приемат от членовете, представляващи търговските интереси на различните дружества майки, които е възможно да съвпадат, но и да се различават.

В това отношение анализът на организационните връзки между съвместното предприятие и дружеството майка не засяга непременно въпроса за представяването на дружеството майка въз основа на официално пълномощно, дадено от последното на ръководителя на съвместното предприятие. Всъщност по-важно е да се вземе предвид представяването на търговските интереси на дружеството майка в широк смисъл и влиянието върху решенията на органите на съвместното предприятие с оглед привеждане на търговската политика на посоченото предприятие в съответствие с тази на дружеството майка, за което по-специално свидетелства заемането от едно лице на няколко длъжности в ръководството на дружеството майка и в съвместното предприятие, както и притежаването на част от капитала на дружеството майка от ръководител на съвместното предприятие.

Когато Комисията вменява отговорността за нарушение, извършено от съвместно предприятие, само на едно от неговите дружества майки, тя трябва да докаже, че решаващото влияние върху търговското поведение на съвместното предприятие е било упражнявано едностранно от това дружество майка.

(вж. точки 43, 44, 49, 50, 54, 76, 85 и 112)

4. В областта на конкуренцията, когато Комисията държи солидарно отговорни настоящите дружества майки на дружеството, участвало пряко в нарушение на член 81, параграф 1 ЕО, за периода след придобиването на целия капитал на това дружество от настоящите дружества майки и същевременно освобождава от солидарна отговорност предишните дружества майки, притежавали целия капитал на дружеството, участвало пряко в същото нарушение през предходен негов период, тя третира по различен начин две сходни положения.

Същевременно зачитането на принципа на равно третиране, установен в членове 20 и 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се съчетава със спазването на принципа на законност, което означава, че никой не може да се позовава в своя полза на незаконосъобразност, допусната в полза на друго. Освен това, ако със собственото си поведение дадено предприятие е нарушило член 81, параграф 1 ЕО, то не може да избегне каквато и да е санкция с довода, че на други икономически оператори не е наложена глоба, когато положението на последните не е предмет на производство пред съда на Съюза.

Съответно, тъй като Комисията не е допуснала грешка вменявайки на двете настоящи дружества майки отговорността за нарушението, извършено от пряко участвалото в него дружество през периода след придобиването на целия капитал от тези дружества, за посочения период Комисията има право да ги държи солидарно отговорни.

(вж. точки 181, 185—187, 194 и 196)

5. Вж. текста на решението.

(вж. точки 202—214)

6. Вж. текста на решението.

(вж. точки 218—239, 265, 291 и 427)

7. Вж. текста на решението.

(вж. точки 315—319 и 405)

8. Вж. текста на решението.

(вж. точки 355—360, 375, 384, 393—396 и 400)

9. Контролът за законосъобразност на приетите от Комисията решения се допълва от правомощието за пълен съдебен контрол, признато на съда на Съюза в член 31 от Регламент № 1/2003 в съответствие с член 229 ЕО, а понастоящем с член 261 ДФЕС. Тази компетентност оправомощава съда да излезе от рамките на обикновения контрол за законосъобразност на санкцията и да замени преценката на Комисията със своята преценка и в резултат на това да отмени, намали или увеличи размера на наложената глоба или на периодичната имуществена санкция. Следователно, в съответствие с изискванията във връзка с правото на ефективна съдебна защита, закрепено в член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, предвиденият в Договорите контрол предполага съдът на Съюза да упражнява контрол както от правна, така и от фактическа страна и да има право да преценява доказателствата, да отменя обжалваното решение и да изменя размера на глобите. Същевременно упражняването на правомощието за пълен съдебен контрол не е равнозначно на служебен контрол и производството пред юрисдикциите на Съюза е състезателно.

Тъй като извършеното от Комисията неравно третиране — като държи солидарно отговорни настоящите дружества майки на дружеството, участвало пряко в нарушение на член 81, параграф 1 ЕО, за периода след придобиването на целия капитал на това дружество от настоящите дружества майки и същевременно освобождава от отговорност предишните дружества майки, притежавали целия капитал на дружеството, участвало пряко в същото нарушение през предходен негов период — съчетано с липсата на отделно определяне на максималния размер на засягащата последния период част от глобата, може да увеличи финансовата отговорност на настоящите дружества майки за нарушението, извършено от пряко участвалото дружество, максималният размер на частта от глобата, наложена на това дружество за извършеното през посочения период нарушение, е уместно да се определи на 10 % от оборота му през референтната година.

Освен това — тъй като грешките в преценката на Комисията във връзка с вменяването на отговорността за антиконкурентното поведение на съвместно предприятие само на едно от дружествата му майки, съчетани с липсата на отделно определяне на максималния размер на засягащата периода на съвместното предприятие част от глобата, могат да утежнят финансовите последици за това дружество майка от нарушението, извършено пряко от същото

съвместно предприятие — максималният размер на частта от наложената на това предприятие глоба за нарушението, извършено през посочения период, е уместно да се определи на 10 % от оборота му през референтната година.

(вж. точки 437, 439, 452, 453, 461 и 462)